

Tõnu Raadik pani Notsu räppima

26. märtsil peaks «Estonias» esietenduma Tõnu Raadiku lastemuusikal «Karpooeg Puhh». Esialgsete plaanide järgi pidi etendus juba jõuludeks välja tulla, nii saabki selgeks, miks Raadik turgu «peaks» ütleb.

«Puhhi» libreto on kirjutanud Villu Kangur, lavastab Mait Agu. Peaosas mängib Tõnu Kark. «Kõige ooperlikum laulja ta ehk tõesti pole,» nendib Tõnu Raadik. «Aga lavalist sarmi ja näitlejameisterlikkust on tal kolme eest, ses mõttes on ta võimas.» Kargu partneriteks on vanad olijad Katrin Karisma, Helgi Sallo ja Voldemar Kuslap.

Etendusel on veel teinigi koosseis, milles mängib peaosas Villu Valdma. «Draamateatrites harilikult dubleerimist ei ole, aga «Estonias» näib see tavaks olevat,» selgitab Raadik. «Arusaadav, lauljatel võib ju hääli ära minna. Muidugi, Mait Agul oli tänu sellele jälle toeltkoormus.» Veidi mõelnud, arvab autor, et tegeli-

kult on «Puhhi» töömaht võrreldes mõne draamateendusega niigi kolmekordne: omavahel tuli kooskõlla seada dramaturgia, muusika ja liikumine.

Nagu lasteetendustes kombeks, on «Puhhis» liikumist ohtralt ja rohkemgi veel. Mait Agu pole säästnud ei soliste ega koori, kõik on pandud mööda lava ringi tuiskama. «Kunstnik Riina Vanhanen on kogu ruumi nii uhkelt ära organiseerinud, et tegevus käib suisa orkestrigaugust laeni välja,» sõnab Raadik. Lae all lendavad Puhhi sõbrad traksid otsaringi ja poolde orkestriauku on ehitatud Jänese urg ning Puhhi kuulus löks elevantside jaoks.

nad suutelised tehniliselt väga keerukaid asju hõlpsalt ära mängima. Treenitus on orkestrantidel tugev, lõppeks on nad kõik enne «Estoniasse» tulemist 20 aastat pilli õppinud.» «Puhhi» proovides on Raadik

peaksid eriti hästi esile tulema. «Kõik, mis värssidesse ja laulu puutub, on Villu enda tehtud ja minu meelest väga teravmeelselt,» kinnitab Tõnu Raadik. «Tema tekst töötab, nagu alati, mitmel tasandil. Kõige nooremad ei pruugi muidugi kõigest tema kalambuuridest aru saada. Nii 10–12 eluaastast peaksid sõnalised naljad ka tööle hakkama.»

Kaverimeister Valgre?

Moodsad ajad dikteerivad moodsaid kombeid ja tänapäeval peab teater ise vaatama, kuidas ta suudab rahva seas etenduse vastu huvi tekitada. Paari celmise nädala looksul ongi raadiojaamades päris sageli Helgi Sallo kuulnud. Nagu räägi

tükki tegime, siis uurisime üsna põhjalikult, kes ta selline üldse oli ja mida tegi,» ütleb ta. «Valgresti kirjutas ju tantsumuusikat. Elaks ta meie ajal, toodaks ta arvatavasti laus-tümpsu. Või teeks näiteks kavereid oma vanadest lugudest.» Massikommunikatsioonist osa saava inimesena puutub Raadik samuti tänapäevase tümpsu-ga kokku, peamiselt arvutit loojana teab ta sedagi, kuidas seda teha. «Iseasi, et see ei huvita mind,» tõmbab ta teemale joone alla. «Miljon korda üks ja seesama.»

Eelistab projekte

Üle kolmekümneme aasta viiulit mänginud Raadik kahtleb, kas ta enam viiulike aktiivse händliikme

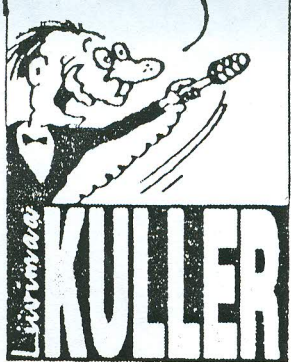
kinnitab, et tavainimese arvamus ja arusaamine loomingust teda suurt ei huvita. «Minu objekt on hoopis teine kui sel hetkel loojal, kes oma muusika otseselt müüma peab,» värdab ta. «Kui ma tellimusmuusikat kirjutan, on peamine, et see sobiks projekti. Kellegi arvamus, konkreetse filmi või tükigi tutvav ei ole, ei lähe mulle loomulikult korda.» Abikaasa Ann Tenno arvamus Raadik erandina hindab: «Ta näeb asja hoopis teisnurga alt, mina ei oskaks eladeski asja sellisest aspektist vaadata. Tema hinnanguid võib usaldada. Vastutasuks tuleb kolmandat aastat vabakutselise heliloojal fotokunstnikus abikaasa näituste avamise

kooskõlla seda dramaturgia, muusika ja liikumine.

Nagu lasteetendustes kombeks, on «Puhhis» liikumist ohtralt ja rohkemgi veel. Mait Agu pole säästnud ei soliste ega koori, kõik on pandud mööda lava ringi tuiskama. «Kunstnik Riina Vanhanen on kogu ruumi nii uhkelt ära organiseerinud, et tegevus käib suisa orkestri-august laeni välja,» sõnab Raadik. Lae all lendavad Puhhi sõbrad traksid otsas ringi ja poolde orkestriauku on ehitatud Jänese urg ning Puhhi kuulus löks elevantside jaoks.

Kalambuure kui käisest

«Puhhi» muusika kohta arvab selle autor, et «Estonia» orkestrile võis see tunduda harjumatu. «Selliseid džässilikke asju on nad vaevalt varem mänginud,» usub Raadik. «Võib-olla orkestriväliselt ja teiste koosseisudega. Algul jäid mitmed probleemid mõtlemise taha kinni. Kuidas ma seda mängin? Kuidas ma nüüd järsku improviseerin? Aga samas, kui nad ükskord iva kätte saavad, on

nad suutelised tehniliselt väga keerukaid asju hõlpsalt ära mängima. Treenitus on orkestrantidel tugev, lõppeks on nad kõik enne «Estoniasse» tulemist 20 aastat p.lli õppinud.» «Puhhi» proovides on Raadik seni ajani kohusetundlikult kohal käinud, et pidevalt kerkivaid pisiprobleeme saaks võimalikult operatiivselt lahendada: «Kuni noodivigadeni välja, mida ilma minuta ka keegi parandada ei julge. Kõik küll imelikult, aga mine tea, mida ta sellega mõelda võis...»

Villu Kanguri libreto toetub paralleelselt nii ingliskeelsele originaalile kui eestikeelsele tõlkele, mistõttu keelelised nüansid

meelest väga teravmeelselt,» kinnitab Tõnu Raadik. «Tema tekst töötab, nagu alati, mitmel tasandil. Kõige nooremad ei pruugi muidugi kõigest tema kalambuuridest aru saada. Nii 10–12 eluaastast peaksid sõnalised naljad ka tööle hakkama.»

Kaverimeister Valgre?

Moodsad ajad dikteerivad moodsaid kombeid ja tänapäeval peab teater ise vaatama, kuidas ta suudab rahva seas etenduse vastu huvi tekitada. Paari eelmise nädala looksul ongi raadiojaamades päris sageli Helgi Sallo laidud Notsu räppi kuulda olnud. Uudsete vormilahendustega on Tõnu Raadik varemgi välja tulnud, meenutame voi moderniseeritud Valgre-lugudega kassetti «Läbi tule». Kuigi Raadik kinnitab, et selle kasseti valmimisel olnud suurem roll hoopis Are Jaamal ja et tema pole üheski ansamblikoosseisus eriti vedajaks pürginud.

Valgre ja nüüdisaegse tantsumuusika kokkuvõimises ei näe Raadik midagi loogikavastast. «Kui teatris

kirjutatakse ju tantsumuusikat. Elaks ta meie ajal, toodaks ta arvatavasti laus-tümpsu. Või teeks näiteks kaverid oma vanadest lugudest.» Massikommunikatsioonist osa saava inimesena puutub Raadik samuti tänapäevase tümpsu-ga kokku, peamiselt arvutiil loojana teab ta sedagi, kuidas seda teha. «Iseasi, et see ei huvita mind,» tõmbab ta teemale joone alla. «Miljon korda üks ja seesama.»

Eelistab projekte

Üle kolmekümne aasta viiulit mänginud Raadik kahtleb, kas ta enam viitsiks aktiivse bändiliikme elu elada. «Vaieldamatult meeldib mulle mängida,» tunnistab ta. «Aga ma pole kindel, kas ma viitsiks käia lakkamatutel esinemistel, mis ühe ansambliga kaasnevad. Mulle meeldib rohkem mängimise pool kui mööda üritusi sõitmine. Mängud muutuvad küllalt ruttu rutiinseks. Projektid on tavaliselt värskemad ja huvitavamad.»

Tellijärgselt peamiselt teatrietendustele ja filmidele muusikat kirjutav Raadik

hoopis teine kui sel heliloojal, kes oma muusika otseselt müüma peab,» väidab ta. «Kui ma tellimusmuusikat kirjutan, on peamine, et see sobiks projekti. Kellegi arvamus, ke konkreetse filmi või tükiguttav ei ole, ei lähe mulle loomulikult korda.» Abikaasa Ann Tenno arvamus Raadik erandina hindab. «Ta näeb asja hoopis teisnurga alt, mina ei oskaks eladeski asja sellisest aspektist vaadata. Tema hinnanguid võib usaldada. Vastutasuks tuleb kolmandat aastat vabakutselise heliloojal fotokunstniku abikaasa näituste avamise šampanja kõrvale vabemõni viiulilugu lasta.»

«Puhhi» juurde tagas pöördudes arvab Raadik, et pole olulist vahet, kas kirjutada lastele või täiskasvanutele: «Küsimus pole ja objektis, vaid pigem selles kui tõsiselt sa ise oma töövõtad. Klišeede seljas on alati võimalik ratsutada ainult laste puhul on tagas side pikaajalisem. Kas nasa suureks saades tulevad is teatrisse tagasi või ei.»

MARGO PAJUSTI

